

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 39/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej advokátom JUDr. Viliamom Karasom, Advokátska kancelária MAPLE & FISH, spol. s r. o., Dunajská 15/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 S 94/2017 a 1 S 216/2017 z 21. septembra 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžfk 1/2018 z 11. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v záhlaví označeným uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ aj „namietané uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ aj „namietané uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd odmietol žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala v rámci správneho súdnictva proti Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“) a proti Výskumnej agentúre (ďalej aj „agentúra“) preskúmania zákonnosti a zrušenia „*Správy o zistenej nezrovnalosti*“ z 27. februára a 28. februára 2017 a „*Žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov*“ z 27. februára 2017, ktorými jej agentúra oznámila súvislosti s jej poskytnutým nenávratným finančným príspevkom na realizáciu aktivít projektu.

3. Krajský súd namietaným uznesením žalobu sťažovateľky s poukazom na § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku ako neprípustnú odmietol, opierajúc sa o právne názory vyslovené v rozsudkoch najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 26/2012 z 29. novembra 2012 a sp. zn. 4 Sžf 56/2015 z 8. júna 2016 z toho dôvodu, že „*Správa a žiadosť ako také nepodliehajú súdnemu prieskumu v správnom súdnictve...*“.

4. O kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti namietanému uzneseniu krajského súdu rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením tak, že kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol, dôvodiac tým, že žalobou o preskúmanie zákonnosti napadnuté dokumenty (správa o nezrovnalosti a žiadosť, pozn.) nie je možné považovať za správne rozhodnutia, ktoré by podliehali súdnemu prieskumu zákonnosti v rámci správneho súdnictva.

5. V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľka namieta v prvom rade porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, k porušeniu ktorých malo dôjsť v dôsledku podľa nej nezákonných namietaných rozhodnutí krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, ktoré podľa sťažovateľky nezákonne vylúčili zo správneho súdneho prieskumu úkony orgánu verejnej moci (správu

o nezrovnalosti a žiadost'), ktorými malo byť zasiahnuté do jej právneho postavenia, a to len z dôvodu, že tieto nemali formálne náležitosti správneho rozhodnutia. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 8 Sžo 12/2009, z ktorej vyplýva, že každé rozhodnutie musí byť preskúmateľné, ak má byť v súlade s princípom dobrej správy.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že namietanými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne žiadala, aby ústavný súd namietané uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

9. K namietanému uzneseniu krajského súdu

9.1 Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané uznesenie krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

9.2 Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkiných označených základných práv oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

9.3 Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľka namieta v príčinnej súvislosti s označeným namietaným rozhodnutím krajského súdu, neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

9.4 Sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom napadnutého uznesenia krajského súdu, a to využitím v rozhodnom čase jej Správnym súdnym poriadkom priznaného opravného prostriedku (kasačnej sťažnosti), ktorý, tak ako to vyplýva aj zo sťažnosti, napokon aj formálne využila. Podľa ústavného súdu kasačná sťažnosť predstavuje v okolnostiach danej veci účinný právny prostriedok, prostredníctvom ktorého bol následne najvyšší súd povinný vecne preskúmať toto rozhodnutie krajského súdu, o čom svedčí aj skutočnosť, že najvyšší súd rozhodol meritórne, pretože kasačnú sťažnosť zamietol. V týchto okolnostiach je nepochybne naplnená ústavná podmienka pre aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo ústavnému súdu „odníma“ právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv podľa ústavy a dohovoru, k porušeniu ktorých malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu, keďže o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti nemu bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd.

9.5 Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (proti rozhodnutiu krajského súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

10. K namietanému uzneseniu najvyššieho súdu

10.1 V súvislosti so sťažovateľkou napádaným uznesením najvyššieho súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach

a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

10.2 Najvyšší súd svoje rozhodnutie v interakcii s námietkami sťažovateľky v kasačnej sťažnosti, ako aj vyjadreniami žalovaných ku kasačnej sťažnosti odôvodnil v bodoch 5.15 až 5.23 v skutočnosti takto:

„... Ak správny orgán vydal napadnutý úradný list vo forme výzvy na vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých podľa zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov, nemohol správny orgán zároveň uplatniť svoju rozhodovaciu právomoc, nakoľko tu absentuje donucovacia zložka výkonu verejnej moci. Ide totiž len o výzvu na dobrovoľné plnenie oznámenej (nie uloženej) povinnosti na základe zistených (iba tvrdených) skutočností.

... Kasačný súd sa stotožňuje s krajským súdom, že správa o nezrovnalosti je iba podkladom pre ďalšie administratívne konanie, ktoré v čase vyhotovenia správy a zaslania výzvy nie je ešte začaté. Tieto akty preto samy o sebe nepredstavujú ujmu na právach, ktorú je nevyhnutné správne súdu osvedčiť ako procesnú podmienku prípustnosti súdneho prieskumu zákonnosti čo potvrdzuje aj novšia judikatúra NR SR vo veciach sp. zn. 1 Sžf 87/2015, 1 Sžf 95/2015 a pod.“

10.3 Ústavný súd preskúmal názor najvyššieho súdu vyjadrený v namietanom uznesení, ako aj námietky sťažovateľky a pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že citovaným uznesením najvyššieho súdu nemohlo byť v žiadnom prípade zasiahnuté do jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani do práva na spravodlivé súdne konanie, a ani jej nebola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože všeobecné súdy o jej žalobe a kasačnej sťažnosti riadne a zákonne rozhodli v súlade s našim platným právnym poriadkom.

10.4 Závěry najvyššieho súdu v bode 5.22 vyslovené v namietanom uznesení možno považovať za jasné a zrozumiteľné a iba nesúhlas s jeho právnym názorom ešte neznamená, že došlo aj k porušeniu označených práv sťažovateľky. Namietané uznesenie najvyššieho súdu je ústavne udržateľné a nevykazuje znaky svojvôle či arbitrážnosti.

10.5 Opierajúc sa o uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky proti namietanému uzneseniu najvyššieho súdu vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10.6 V tejto súvislosti ústavný súd nad rámec poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 434/2018 z 5. decembra 2018, ktorým bola sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na ústavnom súde v obdobnej veci odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť proti inému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžfk 46/2017 a podobne ústavný súd rozhodol aj vo veci sp. zn. I. ÚS 374/2018, takže možno konštatovať, že v predmetnej problematike ide už o ustálenú judikatúru ústavného súdu.

10.7 Keďže aj v tomto prípade najvyšší súd k tejto právnej otázke zaujal už svoje jasné stanovisko (pozri úvod bodu 10.2), ústavný súd aj v tejto časti jej sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2019